

Inleiding

Milieu

Er zijn zeer veel vormen van duurzame energie. Als alle vormen van biomassa goed ingezet worden zou wellicht 10% van de energiebehoefte in Nederland uit biomassa gehaald kunnen worden (bron persbericht). Bij duurzame energie gaat het om energieproductie waarbij geen fossiele brandstoffen gebruikt worden. De voorraad fossiele brandstoffen is eindig. Er moeten dus meer hernieuwbare, duurzame brandstoffen komen. Brandstoffen vanuit biomassa zijn in principe CO₂-neutraal. Tijdens de groei nemen ze evenveel CO₂ op als dat er bij de verbranding vrijkomt. Daarom leveren ze ook een bijdrage aan de vermindering van de uitstoot van CO₂. Nederland onderschrijft de Kyoto-doelstellingen. Concreet gaat het nu om een vervanging van fossiele brandstoffen door biobrandstoffen voor verkeer en vervoer van 2% in 2005 en 5,75% in 2010. Voor dit doel staan bio-olie en bioethanol sterk in de belangstelling. Bio-olie is een vervanger van fossiele diesel en bioethanol van benzine en als aanvulling bij de productie van biodiesel.

Economie en accijns

De fossiele brandstoffen worden steeds duurder. Daarom worden de biobrandstoffen ook economisch steeds aantrekkelijker. Een accijnsvrijstelling kan nog weer een stap in de goede richting betekenen. In Duitsland is er een algemene vrijstelling van accijns op biobrandstoffen, in Nederland alleen nog maar op projectbasis. De besluitvorming over de accijnsvrijstelling, ofwel de stimuleringsregeling biobrandstoffen, zal plaatsvinden in het kader van het Belastingplan 2006. De provincie Flevoland heeft in november 2004 een brief geschreven aan minister Veerman van LNV om te pleiten voor de accijnsvrijstelling en in juli/aug. 2005 een brief aan de staatssecretaris van Financiën.

Bio-olie.

De meest gebruikte en bekende vorm is koolzaadolie. Maar zonnebloem-, soya- en bv. palmolie zijn ook bruikbaar. Koolzaad wordt volop geteeld en verwerkt in Duitsland. Duitsland zal ook de Kyoto-doelstelling voor 2005 halen. Om 5,75% van de diesel in Nederland te vervangen heb je een areaal koolzaad nodig van 265.600 ha. Het potentiële areaal in Nederland is 71.000 ha. (bron: 'Biobrandstoffen' van WUR/PPO). Zelfs 2% is niet haalbaar. In Flevoland is er vanuit transport en landbouw zeker belangstelling om plantaardige olie te gebruiken. We onderscheiden bij bio-olie twee producten. Ten eerste de Pure Plantaardige Olie (PPO) die zonder problemen bijgemengd kan worden. Voor volledige vervanging is een aanpassing van de motor nodig is. Ten tweede de biodiesel, die door verestering ontstaat en in plaats van fossiele diesel te gebruiken is.

De provincie Flevoland heeft vorig jaar naar aanleiding van een motie van de Christen Unie uitgezocht welke mogelijkheden er voor koolzaadteelt in Flevoland zijn. Ondanks de enorme hoeveelheden koolzaad bij het bouwrijp maken van de polder, zal er nu en in de toekomst niet veel koolzaad in de polder te vinden zijn. Mogelijk staat er in 2006 10 ha. In andere delen van het land wordt koolzaad voornamelijk geteeld op braakgronden. De braakpremie en de koolzaadopbrengst samen leveren een goed saldo. In Flevoland is er nauwelijks braak. Als je er nu mee zou starten kom je ook niet meer voor de premie in aanmerking. Koolzaad levert minder op dan de voedingsgewassen die nu geteeld worden. Een ander probleem is op het gebied van gewasbescherming. Koolzaad bevordert het bietencystenaaltje en deze is schadelijk voor de bietenteelt.

Dus pas bij hogere opbrengsten van koolzaad (of nog hogere fossiele olieprijs) en lagere van bieten, kan het voor de Flevolandse boer aantrekkelijk worden om van bieten over te stappen op koolzaad. Vooralsnog lijkt het geen vervanger van tarwe te kunnen worden.

Er is een kleine koolzaadoliemolen in Zeewolde met accijnsvrijstelling. De olie wordt gebruikt door het transportbedrijf waaruit het initiatief is ontstaan.

Bij Delfzijl is 6 juli 2005 een grotere oliefabriek officieel van start gegaan. Het koolzaad zal grotendeels geïmporteerd worden.

Bioethanol

Bioethanol (alcohol) is een vervanger van benzine, als je het hebt over brandstoffen. Er bestaan nu ook al bioethanol fabrieken waar alcohol voor consumptiedoeleinden gemaakt wordt. Bioethanol wordt uit suikers gemaakt. Zetmeel en cellulose kunnen zeer efficiënt in suikers en vervolgens ethanol worden omgezet. De opbrengsten van bio-ethanol zijn per hectare groter als het grootste deel van de biomassa bruikbaar is. Bij suikerbieten ligt de opbrengst relatief laag. Nederland beheerst de productie van bioethanol uit zetmeel. Tarwe wordt voornamelijk vanuit Duitsland en Frankrijk aangevoerd. Canada en Zweden hebben de productie vanuit cellulose ontwikkeld. De huidige productie vindt plaats in het zuidwesten van het land. De restproducten vanuit de daar aanwezige voedingsmiddelenindustrie dienen als grondstof. Transport over water en persleidingen is economisch het meest aantrekkelijk.

Er zijn nu twee ondernemers bij de provincie bekend die nabij de Electrobelfabriek een bioethanol fabriek willen bouwen. Zij zouden de hogedrukstoom van Electrobelfabriek kunnen gebruiken. Ook hebben ze een goede overslagplaats nodig. De ene ondernemer wil de grondstoffen van buiten de provincie halen en gaat uit van zetmeelproducten (tarwe), en wil 150.000 ton ethanol leveren. De andere wil verschillende productiewijzen naast elkaar gebruiken en heeft de patenten aangekocht voor de productie vanuit cellulose. Hij gaat ook veel grondstoffen over het water aanvoeren en eindproducten afvoeren. Hij denkt 150 ton ethanol per dag te gaan produceren. Hij is tevens bereid om alle restproducten en overschotten vanuit de Flevolandse landbouw te verwerken, zoals uien en aardappelen. Beiden zijn bezig met het vinden van financiers. De besluitvorming over de accijnsvrijstelling en de stimuleringsregeling biobrandstoffen zal plaatsvinden in het kader van het Belastingplan 2006. De kans is zeer groot dat het besluit over de accijnsvrijstelling positief uitvalt. Via SenterNovem zijn er verschillende subsidiestromen. Op Prinsjesdag zal vermoedelijk bekend worden gemaakt dat er 100 miljoen stimuleringsgeld voor de productie van bioethanol beschikbaar wordt gesteld.